

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

gemeente

Winterswijk

Inleiding

De gemeente Winterswijk heeft een oppervlakte van in totaal 13.881 hectare. Voor het beheer van de openbare ruimte worden middelen ingezet voor:

- Wegen en verkeer, inclusief openbare verlichting, kunstwerken, meubilair en bebording.
- Waterbeheer, met inbegrip van riolering en beduikering.
- Stedelijk groen en buitensportcomplexen.

Wegen

Het wegenbeheer in de gemeente Winterswijk is zowel binnen als buiten de kom gebaseerd op het wegenbeheerplan 2020-2024. Uitgangspunt is dat de onderhoudsbehoefte functioneel en risicogestuurd wordt bepaald. Daarvoor worden alle verhardingen tweejaarlijks aan een visuele inspectie onderworpen op basis van de schadecatalogus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). De laatste inspectie heeft plaatsgevonden in het vierde kwartaal van 2022.

Voor de onverharde wegen is, na vaststelling van het beleidsplan in 2021, een beheer- en uitvoeringsplan opgesteld. Dit plan is in het derde kwartaal van 2023 door het college vastgesteld. Hiermee zijn we in staat om de kwaliteit van de onverharde wegen objectief te beoordelen en gestructureerd onderhoud uit te voeren.

Uitvoering van de werkzaamheden aan de wegen gebeurt door verschillende partijen. ROVA doet het klein (dagelijks) onderhoud. Middelgroot onderhoud, waarbij weg- of trottoirdelen worden aangepakt, voert een marktpartij uit op basis van een onderhoudsbestek. Groot onderhoud (reconstructie van de hele weg of wijk) besteden we projectmatig aan. Uitvoering van de projecten gebeurt volgens het Investeringsplan.

We voerden verschillende geplande onderhoudswerkzaamheden uit:

- Aan de herinrichting van de wijk De Pas is in 2023 volop verder gewerkt. De werkzaamheden aan de Pasbree en Pashegge zijn afgerond, en de werkzaamheden aan de Pashof zijn nagenoeg gereed.
- De herinrichting van de Lijsterbesstraat en een deel van de Eikenstraat is samen met de woningbouw op het voormalige terrein van de Jager afgerond.
- De instandhoudingswerkzaamheden van de Haverkampstegge, de Buitinkweg en die van het Krosenbrinkpad zijn afgerond.
- Een deel van de Waliënseweg is opnieuw geasfalteerd.

Gerealiseerde exploitatielasten en kredieten cluster wegen

Het cluster wegen bestaat uit wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken.

De in 2023 gerealiseerde exploitatielasten met betrekking tot dit cluster zijn € 5,0 miljoen.

Dit is inclusief de lasten voor straatnaamgeving en huisnummering, bermbeheer en gladheidbestrijding.

De exploitatielasten bestaan uit € 2,6 miljoen aan niet-beïnvloedbare kapitaallasten (rente en afschrijving) en een bijdrage van € 0,6 miljoen aan ROVA.

Het restant van € 1,8 miljoen betreft de beïnvloedbare budgetten, zoals klein onderhoud.

De gerealiseerde investeringen in wegen voor 2023 zijn € 2,0 miljoen.

Laadpalen

Toename elektrische auto's

De verwachting is dat het aantal elektrische auto's de komende jaren een exponentiële groei doormaakt. Volgens prognoses van Kennis- en innovatiecentrum

ElaadNL is in 2025 in Winterswijk behoefte aan zo'n 111 openbare laadplekken. Eind 2023 zijn er in Winterswijk 94 openbare laadplekken beschikbaar, waarvan 22 laadplekken zijn gerealiseerd via de regionale concessie (provincies Gelderland en Overijssel).

Realisatie openbare laadinfrastructuur via regionale concessie

De concessie openbare laadinfrastructuur is gegund aan Vattenfall Incharge. Zij hebben gedurende een periode van minimaal drie jaar het exclusieve recht om openbare laadpalen in onze gemeente te realiseren. Op aanvraag van inwoners, maar ook proactief/vooruitlopend op de vraag. Landelijk - en ook in onze regio - is echter vertraging ontstaan bij het plaatsen van laadpalen. Voornamelijk door capaciteitsproblemen. Dan gaat het om schaarse netcapaciteit, maar ook een tekort aan arbeidscapaciteit bij de netbeheerder en uitvoerende partijen. De Gelders-Overijsselse Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (GO-RAL) is een verkenning gestart om te onderzoeken wat binnen de beschikbare netcapaciteit nog wel mogelijk is.

Actualisatie Visie op Laadinfrastructuur en Plaatsingsleidraad

In 2023 hebben wij moeten besluiten om de actualisatie van de Visie op Laadinfrastructuur en Plaatsingsleidraad een jaar op te schuiven naar 2024. Onder meer omdat de Regionale Visie op Laadinfrastructuur (8RHK) in het voorjaar van 2024 wordt geactualiseerd en wij deze visie als belangrijke onderlegger beschouwen voor ons lokale beleid. Bij de actualisatie van de 'laadvisie' worden ervaringen uit de pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) meegenomen.

Pilot Verlengde Private Aansluiting (VPA) als alternatieve laadoplossing

In 2023 is een vervolg gegeven aan de pilot waarin de gemeente Winterswijk de VPA faciliteert door aanleg van een kabelgoottegel. Door het plaatsen van deze tegels komt de laadkabel verzonken in het trottoir te liggen, hetgeen (struikel)gevaar kan voorkomen. Wij hebben elf inwoners bereid gevonden om aan het experiment deel te nemen. Bij actualisatie van de 'laadvisie' moet een evaluatie uitwijzen of en in welke vorm de VPA als alternatieve laadoplossing wordt voortgezet.

Openbare verlichting

Beheer en onderhoud van de openbare verlichting voeren we uit conform het beleids- en beheerplan.

Dit betekent dat vanwege regulier onderhoud op diverse locaties de openbare verlichting is vervangen.

Daarnaast voert vanaf 2022 een nieuwe aannemer onderhoud, vervangingen en schadeafhandeling uit. Ook is gestart met het opstellen van een nieuw beleids- en beheerplan. Dit ronden wij in het tweede kwartaal van 2024 af en dan presenteren we dit plan ook.

Het streven om het energieverbruik in 2030, ten opzichte van 2014, met 50% te hebben verlaagd, ligt op koers.

Na uitbreidingen door nieuwbouw en het vervangen van oude installaties met grote mastafstanden, zet de besparing verder door. Ook de komst van steeds zuinigere nieuwe modellen en het toepassen van slimme verlichting draagt hieraan bij.

Civiele kunstwerken

Onderhoud aan de civiele kunstwerken gebeurt op basis van visuele en technische inspecties. De inspectieresultaten worden vastgelegd in een beheerprogramma. In 2023 is er een beheerplan opgesteld met als uitgangspunt dat de bruggen en duikers op een minimaal niveau verkeersveilig worden gehouden. Middels regelmatig terugkerende inspecties wordt dat gemonitord.

De vervanging van de brug aan de Ravenhorsterweg/Honesweg is afgerond.

Beheer gebouwen

De gemeente beheert naast gronden ook gebouwen, kunstobjecten, herdenkingsmonumenten en fonteinen. Dit betreft:

28 gebouwen

29 herdenkingsmonumenten en kunstobjecten

4 fonteinen/pompen

De meerjaren onderhoudsplanningen (MJOP) zijn omgezet naar duurzame meerjaren onderhoudsplanningen (DMJOP). Bij het bepalen van het gemiddelde onderhoudsniveau, gaan we nu nog uit van 'matig' (niveau 4). Dit gaan we in de DMJOP stapsgewijs terugbrengen naar 'voldoende' (niveau 3). In onze plannen leggen we de nadruk op het verduurzamen/vergroenen van het gemeentelijk vastgoed.

Kengetallen wegen

Kengetallen Wegen

	2021	2022	2023
Verharde wegen binnen de kom	101 km	101 km	101 km
Verharde wegen buiten de kom	212 km	212 km	212 km
Zandwegen	125 km	125 km	125 km
Fietspaden	40 km	40 km	40 km
Voormalige RAL-fietspaden	58 km	58 km	58 km
Instandhouding wegen binnen de kom	1,0 km	0,6 km	0,7 km
Instandhouding wegen buiten de kom	5,2 km	6,2 km	2,1 km
Instandhouding fietspaden	1,8 km	3,2 km	1,5 km
Openbare verlichting	5.783 st	5.783 st	5.810 st
Vervanging openbare verlichting	127 st	127 st	100 st
Bruggen	70 st	70 st	70 st
Vervanging bruggen (autoverkeer)	0 st	0 st	1 st
Vervanging brugdekken (autoverkeer)	0 st	0 st	0 st
Vervanging voetgangers-/fietsbruggen (dek)	1 st	0 st	0 st
Tunnel	1 st	1 st	1 st

Waterbeheer inclusief riolering en beduikering

Het nieuwe Programma Water en Riolering 2024-2028 is opgesteld en vastgesteld. Het vormt de leidraad voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de riolerings- en afwateringsobjecten in de gemeente Winterswijk. Op basis van afschrijving en inspectie worden (druk)rioleringen, drainages, duikers, sloten, wadi's en vijvers onderhouden, gerenoveerd of vervangen.

Basis is 'minder verstenen en verzamelen, meer vergroenen en verspreiden'. In bestaande wijken wordt door afkoppelen en bovengrondse afvoer van hemelwater bijgedragen aan het verminderen van het waterprobleem (wateroverlast en droogte). In 2023 is de Pashegge (wijkaanpak De Pas) volgens dit principe uitgevoerd. In de Pasbrink en de Pashof is de uitvoering gestart.

Om het afkoppelen op particulier terrein te stimuleren is in 2023 de afkoppelsubsidie opgesteld en in werking getreden.

In 2023 is het rapport om risicogestuurd rioolbeheer te implementeren afgerond. Daarbij nemen we niet alleen de afschrijvingstermijn, maar ook de kwaliteit en het risico mee (staat van het object en de ligging ervan). Met de applicatie Rasmariant wordt een optimale afweging tussen de kosten en planning gemaakt.

De regionale en lokale samenwerkingen binnen Achterhoek+ en WintLicht zijn in 2023 gecontinueerd. Binnen Achterhoek+ is aandacht voor het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Omgevingswet (bouwstenen water en riolering zijn opgesteld).

Daarnaast is er regionaal een programmaplan gemaakt voor de aanpak van droogte in de Achterhoek. Het gaat daarbij vooral om de problematiek in het buitengebied. In 2023 is dit verder regionaal uitgewerkt, om de kansen (waaronder subsidies) de komende jaren effectief te kunnen benutten.

Om de zoetwaterbeschikbaarheid klimaatbestendig te maken is er voor de periode van 2022-2027 subsidie aangevraagd en ontvangen (Zoetwatervoorziening Oost-Nederland tweede fase).

Waterteam WintLicht (Winterswijk, Oost Gelre en Waterschap Rijn en IJssel) werkt aan de ketenoptimalisatiekansen in het inzamel- en transportstelsel. In 2023 is de voorbereiding van het ontwerp van de gemalenregeling afgerond, met als doel een constante(re) afvoer op de rioolwaterzuivering. In september 2023 is de pilot live gegaan waarbij de positieve en negatieve effecten worden gemonitord.

Beheer en onderhoud riolering en afwatering

Het beheer en regulier onderhoud aan de riolering, evenals metingen van grondwaterstanden en monitoring van het gemengd riool, wordt gecontinueerd. Net zoals het reinigen van drainage, kolken en lijnafwatering. Uitgangspunt is dat de basisgegevens (voor zover praktisch mogelijk) worden gecentraliseerd in één databeheersysteem Brutis. Reiniging en inspectie vindt plaats aan de hand van een reinigingsplan, op basis waarvan de laatste tien jaar de hele kom is gereinigd.

Integrale projecten

Bij de herinrichting van de Pashegge is het hemelwater van de straat (en waar mogelijk van de woningen) afgekoppeld en in de nabijheid geïnfiltreerd en/of geborgen. In de Pasbrink en de Pashof is gestart met de uitvoering van deze werkzaamheden. In 2024 en verder staat er een aantal integrale projecten op de planning waar in 2023 voorbereidende werkzaamheden voor zijn uitgevoerd, zoals Hakkelerkamp Oost Fase 2, Dennenoord en de Groenloseweg. Het doel is om ook in deze projecten zoveel mogelijk hemelwater van het dak en de straat af te koppelen.

Waterprojecten

Om het risico op vervuiling vanuit de hemelwaterriolering op de Osink-Bemersbeek in Kotten te verkleinen, zijn oplossingsrichtingen verder uitgewerkt. Bestek en tekeningen zijn gereed.

Drukriolering

Het reguliere onderhoud van de drukriolering in het buitengebied wordt middels een vierjarig bestek uitgevoerd. Daarnaast zijn pompunits en gemalen vervangen.

Incidenteel worden nieuwe aansluitingen op de drukriolering gerealiseerd.

We hebben een grootschalig gebiedsonderzoek uitgevoerd in Winterswijk-Zuidoost.

Bedrijven willen uitbreiden in activiteiten, maar de riolering is hier niet op ingericht.

We hebben de riolering in dit gebied geoptimaliseerd. Ook hebben we veel hemelwater van de riolering afgekoppeld, zodat er meer capaciteit voor vuilwater ontstaat.

Onderzoek geuremissie

We hebben een onderzoek naar geuremissie uitgevoerd en verbeteringen aangebracht. Zo hebben we veel betonnen kasten vervangen.

We hebben de luchtinjectiesystemen van groot onderhoud voorzien. We hebben veel H₂S-metingen (waterstofsulfide) uitgevoerd in de gevoelige gebieden. Uiteindelijk

hebben we luchtinjectiesystemen weer nieuw leven ingeblazen door compressoren te vervangen. Hierdoor functioneert het systeem weer zoals het ooit bedacht is.

Kengetallen riolering en waterbeheer

Kengetallen Riolering en waterbeheer

	2021	2022	2023
Riolering gemengd	176 km	176 km	108 km
Riolering vuilwater			68 km
Riolering hemelwater	69 km	70 km	56 km
Riolering infiltratie			9 km
Drainage			92 km
Drukriolering persleiding	273 km	273 km	273 km
Drukriolering pompunits	1.007 st	1.007 st	1.010 st
Beduikering			6 km
Kolken	9.260 st	9.260 st	9.280 st
Lijngoten			1.550 m
Wadi's	16 st	16 st	16 st
Bergingsvijver	10 st	10 st	11 st
Aansluitingen riolering	10.550 st	10.560 st	10.570 st
Aansluitingen drukriolering	2.680 st	2.685 st	2.690 st
Vervanging riolering	3,0 km	0 km	0,5 km
Aanleg hemelwaterriolering	1,3 km	1,0 km	1,0 km
Afgekoppeld verhard oppervlak	1,0 ha	1,0 ha	1,0 ha
Inspectie en reiniging riolering	5,7 km	4,0 km	7,5 km

Stedelijk groen en buitensportcomplexen

Stedelijk groen

Het onderhoud van het openbaar groen vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Bij de herinrichting van groen werken we volgens het vastgestelde groenstructuurplan. De aanleg en het beheer van de ecologische hoofdstructuren en natuurlijke verbindingen binnen de bebouwde kom, voeren we in overeenstemming met de kaart ecologische groenstructuren uit.

Jaarlijks worden kleine delen van het openbaar groen en de gemeentelijke sportvelden gerenoveerd. In 2023 zijn meer groenvakken dan normaal geroid in verband met dode beplanting. Dit is het gevolg van de warme en droge zomers van de voorgaande jaren. De vakken zijn voorzien van nieuwe beplanting of ingezaaid met een gras- of kruidenmengsel.

In 2023 hebben we groen vervangen in combinatie met de herinrichting van wegen. De wijk De Pas wordt heringericht. De helft van de wijk is in 2023 voorzien van nieuw groen.

Het laanbomenbestand in het buitengebied is verouderd. In het najaar van 2017 is hiervoor een beheerplan opgesteld dat voorziet in een gefaseerde aanpak van de kap en herplant van deze bomen. Conform dit plan zijn in het najaar van 2023 laan(delen) gekapt en zijn er bomen herplant. Lanen waar dit al is uitgevoerd, zijn onder andere de Beerninkweg, Goorweg, Huppelseweg en Klandermansweg. In het najaar zijn op veel locaties ook dode en slechte bomen gekapt uit lanen. Veel van deze bomen zijn bezweken onder de droogte van de afgelopen zomers. Waar ruimte is voor herplant, worden weer bomen in de lanen aangeplant.

Buitensportcomplexen

Kunstgrasvelden die langer dan acht jaar liggen, worden tweejaarlijks gekeurd.

Indien de velden tien jaar of ouder zijn, worden ze jaarlijks gekeurd. In dit kader zijn

de diverse kunstgrasvelden van SC Meddo, FC Winterswijk en FC Trias in 2023 aan een keuring onderworpen. De keuring van 2023 wees uit dat deze kunstgrasvelden zijn goedgekeurd. Dit betekent dat deze velden in 2024 opnieuw een keuring ondergaan. Afhankelijk van de keuringsresultaten worden indien nodig aanvullende onderhoudswerkzaamheden en/of reparaties uitgevoerd. Bij een volledige afkeuring (meestal na meer dan twaalf jaar voor rubber ingevulde velden en na meer dan vijftien jaar voor zand ingevulde velden), worden deze velden opgevoerd voor volledige vervanging.

Gerealiseerde exploitatielasten en kredieten groen

De gerealiseerde exploitatielasten onderhoud stedelijk groen in 2023 zijn € 3,4 miljoen.

Dit bedrag bestaat grotendeels (€ 2,3 miljoen) uit de bijdrage aan ROVA. De gerealiseerde investeringen in groen voor 2023 zijn € 1,1 miljoen.

Kengetallen groen

Kengetallen groen

	2021	2022	2023
Areaal groen	143,0 ha	143,0 ha	143,5 ha
Vervanging groen	0,2 ha	0,2 ha	0,3 ha

Kengetallen gebouwen

We zijn bezig om het gemeentelijk vastgoed in de komende jaren te verduurzamen. Om dit goed in beeld te houden, is voor de panden, die in onderhoud en eigendom blijven van de gemeente, in 2020 door het Nibag een duurzame MeerJaren OnderhoudsPlanning (MJOP) opgesteld.

Het verduurzamen van het vastgoed vindt plaats op natuurlijke momenten, zodat er geen onnodige uitgaven gedaan worden en de financiële middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Dus is onderhoud nog niet nodig, dan stellen we het uit. De investeringen die met het verduurzamen gemoeid zijn, worden jaarlijks gedeeltelijk gedoteerd aan de voorziening die er voor deze locaties aanwezig is. De financiële consequenties van het verduurzamen zijn onderdeel van de voorliggende MJOP van het gemeentelijk vastgoed. Daar waar er bijstellingen van de budgetten plaats dient te vinden door externe invloeden, voortschrijdende inzichten of gewijzigde plannen worden verwerkt in de jaarlijkse budgetcycli. Panden waarvan geacht wordt dat deze in de komende jaren afgestoten worden, zijn in de reguliere onderhoudskosten opgenomen in de exploitatiebegroting. Het MJOP wordt periodiek geactualiseerd. In 2024 wordt een nieuw rapport verwacht.

	2022	2023	2024
Huisvesting organisatie	2	2	2
Brandweer	1	1	1
Begraafplaats	4	4	4
Cultuurhistorie	3	3	3
Sport	9	9	9
Peuterspeelzaal	1	1	1
Niet voor openbare dienst bestemde gebouwen	14	14	14

